

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU MÄÄRUS (esimene koda)

12. jaanuar 2017*

Tühistamishagi — Riigiabi — Kontsessioonide kestuse pikendamine — Kiirteede taaskäivitamise kava Prantsusmaa territooriumil — Otsus jätta vastuväited esitamata — Ühing — Isikliku puutumuse puudumine — Rakendusmeetmeid vajav halduse üldakt — Vastuvõetamatus

Kohtuasjas T-242/15,

Automobile club des avocats (ACDA), asukoht Pariis (Prantsusmaa),

Organisation des transporteurs routiers européens (OTRE), asukoht Bordeaux (Prantsusmaa),

Fédération française des motards en colère (FFMC), asukoht Pariis,

Fédération française de motocyclisme, asukoht Pariis,

Union nationale des automobile clubs, asukoht Pariis,

esindaja: advokaat M. Lesage,

hagejad,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: L. Flynn ja R. Sauer,

kostja,

mille ese on ELTL artiklil 263 põhinev nõue tühistada komisjoni 28. oktoobri 2014. aasta otsus C(2014) 7850 final, mis puudutab riigiabi SA.2014/N 38271 – Prantsusmaa – Kiirteede taaskäivitamise kava,

ÜLDKOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president I. Pelikánová, kohtunikud P. Nihoul (ettekandja) ja J. Svenningsen,

kohtusekretär: E. Coulon,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

määruse

Vaidluse taust

- 1 Hagejad Automobile club des avocats (ACDA), Organisation des transporteurs routiers européens (OTRE), Fédération française des motards en colère (FFMC), Fédération française de motocyclisme ja Union nationale des automobile clubs on liiklejate kaitsmisega tegelevad ühingud.
- 2 Prantsuse ametivõimud teavitasid 16. mail 2014 Euroopa Komisjoni kiirteede taaskäivitamise kavast, mille eesmärk on pikendada teatud kiirteede kontsessioonide kestust vastutasuna selle eest, et asjaomased ettevõtjad rahastavad oma kontsessiooni alusel tehtavaid töid.
- 3 Komisjon tegi 28. oktoobril 2014 otsuse C(2014) 7850 final, mis puudutab riigiabi SA.2014/N 38271 – Prantsusmaa – Kiirteede taaskäivitamise kava (edaspidi „vaidlustatud otsus“).
- 4 Vaidlustatud otsuses leidis komisjon, et kõnealune meede on riigiabi ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses, kuid et abi saab tunnistada siseturuga kokkusobivaks ELTL artikli 106 lõike 2 alusel. Seega otsustas komisjon jätta meetme suhtes vastuväited esitamata. Otsuse tegemisel võeti muu hulgas arvesse Prantsuse ametivõimude võetud kohustusi.

Menetlus ja poolte nõuded

- 5 Hagejad esitasid hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 18. mail 2015.
- 6 Komisjon esitas 3. augustil 2015 Üldkohtu kantseleisse saabunud eraldi dokumendiga Üldkohtu kodukorra artikli 130 lõike 1 alusel vastuvõetamatuse vastuväite.
- 7 Prantsuse Vabariik esitas 7. septembril 2015 taotluse menetlusse astumiseks komisjoni nõuete toetuseks.
- 8 Hagejad ei esitanud vastuvõetamatuse vastuväite suhtes seisukohti.
- 9 Hagejad paluvad Üldkohtul vaidlustatud otsus tühistada.
- 10 Komisjon palub Üldkohtul:
 - jätta hagiavaldus ilmse vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata;
 - mõista kohtukulud välja hagejatel.

Õiguslik käsitlus

- 11 Vastuvõetamatuse vastuväite põhjendamiseks leiab komisjon kõigepealt, et hagejaid esindavat advokaati ei saa käesolevas kohtuasjas lugeda neist sõltumatuks kolmandaks isikuks, kuna ta on ACDA juhatuse asepresident. Järelikult ei ole hagi esitatud kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 19 kolmanda ja neljanda lõiguga ja artikli 21 esimese lõiguga ning kodukorra artikli 73 lõikega 1.
- 12 Teise võimalusena väidab komisjon, et hagejatel ja nende liikmetel puudub õigus esitada hagi ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses, kuna esiteks ei puuduta vaidlustatud otsus neid isiklikult ning teiseks ei ole otsus halduse üldakt, mis ei vaja rakendusmeetmeid.

- 13 Kodukorra artikli 130 lõigete 1 ja 7 alusel võib Üldkohus kostja taotlusel lahendada vastuvõetamatuse või pädevuse puudumise küsimuse ilma sisulist vaidlust käsitlemata.
- 14 Käesoleval juhul leiab Üldkohus, et tal on toimiku dokumentide põhjal piisavalt teavet, ning otsustab asja lahendada ilma menetlust jätkamata.
- 15 Kuna komisjoni esitatud põhiargument, kui sellega nõustuda, saaks hagi vastuvõetamatuse kaasa tuua vaid ühe hageja ühe puhul, peab Üldkohus otstarbekaks kõigepealt analüüsida asja läbivaatamist takistavat asjaolu, mille komisjon tõi välja teise võimalusena.
- 16 ETLT artikli 263 neljanda lõigu kohaselt võib „[i]ga füüsiline või juriidiline isik [...] esimeses ja teises lõigus sätestatud tingimustel esitada hagi temale adresseeritud või teda otseselt ja isiklikult puudutava akti vastu ning halduse üldakti vastu, mis puudutab teda otseselt ja ei sisalda rakendusmeetmeid“ [Käesolevas tekstis kasutatakse ETLT artikli 263 kontekstis teiste keeleversioonide põhjal läbivalt sõna „sisaldama“ asemel sõna „vajama“.]
- 17 ETLT artikli 263 neljandas lõigus eristatakse seega kolme eeldust, mil füüsilise või juriidilise isiku esitatud tühistamishagi võib tunnistada vastuvõetavaks, ning komisjoni esitatud vastuväite suhtes seisukoha võtmiseks tuleb analüüsida, kas käesoleval juhul esineb neist üks.
- 18 Kuna vaidlus puudub selles, et vaidlustatud otsus adresseeriti Prantsuse ametivõimudele, mitte aga hagejatele, ei saa käesolev hagiavaldus olla vastuvõetav ETLT artikli 263 neljandas lõigus ette nähtud esimese eelduse alusel. Seega tuleb hagiavalduse vastuvõetavust veel analüüsida järgemööda selle artikli neljandas lõigus ette nähtud kahe ülejäänud eelduse alusel.
- 19 Neil asjaoludel on käesolev hagiavaldus ETLT artikli 263 neljanda lõigu teise ja kolmanda eelduse alusel vastuvõetav vaid siis, kui vaidlustatud otsus puudutab hagejaid otseselt ja isiklikult või kui vaidlustatud otsus puudutab hagejaid otseselt ja on halduse üldakt, mis ei vaja rakendusmeetmeid.

Hagejate otsene ja isiklik puutumus

- 20 ETLT artikli 263 neljanda lõigu kohaselt võib füüsiline või juriidiline isik muu hulgas Euroopa Liidu akti vastu, mis ei ole temale adresseeritud, esitada tühistamishagi, juhul kui akt puudutab teda otseselt ja isiklikult.
- 21 Kohtupraktikast tulenevalt saavad muud isikud peale otsuse adressaatide väita, et otsus puudutab neid isiklikult, ainult juhul, kui otsus mõjutab neid mingi neile omase tunnuse või neid iseloomustava faktilise olukorra tõttu, mis neid kõigist teistest isikutest eristab ning seega individualiseerib neid sarnaselt otsuse adressaadiga (kohtuotsus, 15.7.1963, Plaumann vs. komisjon, 25/62, EU:C:1963:17, punkt 223).
- 22 Isikliku puutumusega seoses on kohus otsustanud, et ühingut, mille ülesanne on kaitsta oma liikmete ühiseid huve, saab komisjoni lõplik otsus riigiabi valdkonnas isiklikult puudutada kahel juhul, nimelt esiteks, kui ühing saab tugineda omaenda huvile, eelkõige kuna akt, mille tühistamist taotletakse, mõjutab tema kui läbirääkija seisundit, ja teiseks, kui tema liikmetel või osal nendest on individuaalne kaebeõigus (vt kohtumäärus, 29.3.2012, Asociación Española de Banca vs. komisjon, T-236/10, EU:T:2012:176, punkt 19 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 23 Käesoleval juhul kujutavad hagejad endast ühinguid, kes koondavad liiklejaid, kelle huvide kaitsmine on ühingute ülesanne:
 - ACDA koondab tegutsevaid ja advokaadikutse omandanud advokaate ja kvalifitseeritud juriste ning ühingu eesmärk on kaitsta liiklejate põhiõigusi;

- OTRE tagab liikmetest autovedajate esindamise ning mittevaraliste ja kutsealaste huvide kaitse;
 - FFMC omakorda ühendab kahe- ja kolmerattaliste mootorsõidukite (jalgratastest suure mootorimahuga mootorratasteni) kasutajaid, edendab liiklusohutust ja koos liiklemist ning kaitseb oma liikmeid kui liiklejaid ja tarbijaid;
 - Fédération française de motocyclisme koondab ühingu, kes korraldavad spordiüritusi või muud mootorrattureid puudutavat tegevust, ja matkaklubisid, ning selle eesmärk on muu hulgas tegeleda liiklusohutuse ja avalike teedega;
 - lõpuks on Union nationale des automobile clubs'i eesmärk arendada suhteid Prantsusmaa autoklubide vahel ning oma liikmete ja Euroopa autoklubide vahel.
- 24 Hagejad märkisid ka, et nad tegutsevad enda arvel ja oma liikmete huvides.
- 25 Siiski ei ole hagejad esitanud ühtegi tõendit selle kohta, et otsus mõjutab nende endi huve. Nimelt ei selgu toimikust, et nad oleksid osalenud menetluses, mis viis vaidlustatud otsuse tegemiseni. Üldiselt puuduvad Üldkohtul igasugused andmed, millest oleks võimalik järeldada, et see otsus oleks läbirääkimiste käigus mõjutanud hagejate positsiooni.
- 26 Isikliku puudutatuse olemasolu sõltub seega küsimusest, kas hagejate liikmetel on õigus nõuda vaidlustatud otsuse tühistamist.
- 27 Siinkohal tuleb tõdeda, et hagejad ei ole käesolevas asjas esitanud ühtegi tõendit, mis kinnitaks, et vaidlustatud otsus individualiseerib nende liikmeid sarnaselt otsuse adressaadiga.
- 28 Toimikust ilmneb vastupidi, et väidetavalt mõjutab vaidlustatud otsus hagejate liikmeid eelkõige nende teedel ja kiirteedel liikleja üldstaatusesse tõttu.
- 29 Hagiavalduses leiavad hagejad sisuliselt, et kiirteid haldavate kontsessioonäride kohaldatavad hinnad on Prantsusmaal liiga kõrged ning see mõjutab nende liikmeid kõnealuste ühenduste kasutaja staatusesse tõttu.
- 30 Eelkõige kinnitavad hagejad, et Prantsusmaal kompenseerivad kiirteid haldavad kontsessioonärid kõik neilt kogutavate maksude, kasutusmaksude ja lõivude tõusud kiirteetasude tõstmisega ning rakendavad üldiselt hinnatõususid, mis on kasutajate jaoks ülemäära suured ning osutatava teenusega võrreldes ebaproportsionaalsed.
- 31 Hagejad väidavad samuti, et ülemäära suur kasum Prantsusmaal, mis saadakse tänu kiirteetasudele, mida kiirteid haldavad kontsessioonärid koguvad vastutasuna oma kohustuse eest ehitada kontsessiooni esemeks olev kiirteevõrgustik ning rahastada ja käitada seda, viib ülemäärase hüvitamise mehhanismideni.
- 32 Hagejad toonitavad, et kõnealune olukord jääb püsima kontsessioonide kestuse pikendamisel, milleks komisjon andis vaidlustatud otsuses loa.
- 33 Siinkohal tuleb märkida, et mõju, mis hagejate väitel avaldub nende liikmete suhtes, ei erine sellest, mis võib väidetavalt avalduda asjaomaste kiirteede kõigi kasutajate suhtes, seisnedes nimelt selles, et kiirteid haldavate kontsessioonäride kogutavad kiirteetasud on ülemäära suured ning võivad tõusta kontsessioonide kehtivuse pikendamise kestel.
- 34 Järelikult ei mõjuta vaidlustatud otsus hagejate liikmeid mingi neile omase tunnuse või faktilise olukorra tõttu, mis neid individualiseerib sarnaselt otsuse adressaadiga.

35 Tuleb jõuda seisukohale, et vaidlustatud otsus ei puuduta isiklikult hagejaid ning seega ei vasta nad nõudele, millest sõltub ELTL artikli 263 neljandas lõigus ette nähtud teise eelduse puhul hagiavalduse vastuvõetavus.

36 Järelikult ei ole tarvis kindlaks teha, kas vaidlustatud otsus puudutab hagejaid ka otseselt.

Vaidlustatud otsuse kvalifitseerimine halduse üldaktiks, mis ei vaja rakendusmeetmeid

37 ELTL artikli 263 neljanda lõigu viimase lauseosa kohaselt võib iga füüsiline või juriidiline isik esitada tühistamishagi halduse üldakti vastu, mis ei vaja rakendusmeetmeid ja puudutab teda otseselt.

38 Mõistet „halduse üldakt[...], mis [...] ei vaja rakendusmeetmeid“ ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses tuleb tõlgendada kooskõlas selle sätte eesmärgiga, mis seisneb niisuguse olukorra vältimises, kus isik peab käituma õigusvastaselt, et saada võimalus kohtusse pöörduda. Kui aga halduse üldakt mõjutab otseselt füüsilise või juriidilise isiku õiguslikku olukorda, vajamata selleks rakendusmeetmeid, võib isik ilma jääda tõhusast kohtulikust kaitsest, kui tal puudub võimalus esitada hagi otse liidu kohtule, et vaidlustada selle halduse üldakti õiguspärasus. Nimelt võib selles olukorras olev füüsiline või juriidiline isik, ehkki kõnealune akt puudutab teda otseselt, taotleda akti kohtulikku kontrolli alles siis, kui ta on rikkunud akti sätteid ja viitab tema suhtes siseriiklikus kohtus algatatud menetluses nende sätete õigusvastasusele (kohtuotsus, 19.12.2013, Telefónica vs. komisjon, C-274/12 P, EU:C:2013:852, punkt 27).

39 Seevastu on kohtulik kontroll tagatud, kui halduse üldakt vajab rakendusmeetmeid (vt selle kohta kohtuotsused, 23.4.1986, Les Verts vs. parlament, C-294/83, EU:C:1986:166, punkt 23; 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punkt 93, ning 19.12.2013, Telefónica vs. komisjon, C-274/12 P, EU:C:2013:852, punkt 28).

40 Kui halduse üldakti rakendamine kuulub liidu institutsioonide, organite või asutuste pädevusse, võivad füüsilised või juriidilised isikud esitada ELTL artikli 263 neljandas lõigus toodud tingimustel nende rakendusaktide peale hagi otse liidu kohtule ning nad võivad hagi põhjendamisel viidata ELTL artikli 277 kohaselt asjaomase alusakti õigusvastasusele (kohtuotsused, 23.4.1986, Les Verts vs. parlament, C-294/83, EU:C:1986:166, punkt 23; 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punkt 93, ning 19.12.2013, Telefónica vs. komisjon, C-274/12 P, EU:C:2013:852, punkt 29).

41 Kui halduse üldakti rakendamine kuulub liikmesriikide pädevusse, võivad füüsilised või juriidilised isikud vaidlustada siseriikliku rakendusmeetme kehtivuse siseriiklikus kohtus ning selles menetluses tugineda alusakti kehtetusele, paludes siseriiklikul kohtul vajaduse korral ELTL artikli 267 alusel eelotsuse küsimustega pöörduda Euroopa Kohtu poole (kohtuotsused, 23.4.1986, Les Verts/Parlement, C-294/83, EU:C:1986:166, punkt 23; 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punkt 93, ja 19.12.2013, Telefónica vs. komisjon, C-274/12 P, EU:C:2013:852, punkt 29).

42 Käesolevas asjas tuleb märkida, et komisjon ei määratle vaidlustatud otsuse resolutsioonis, millised spetsiifilised ja konkreetset tagajärjed kaasnevad kõnealuse abi siseturuga kokkusobivaks tunnistamisel abisaajatele ja kõigile nendele isikutele, keda kõnealune meede võib mis tahes viisil mõjutada.

43 Sellegipoolest ilmneb vaidlustatud otsusest, et Prantsuse riigi ja kiirteid haldavate kontsessioonäride vahel sõlmitud kontsessioonidesse tuleb sisse viia dekreedis heaks kiidetud lisad, selleks et seal ära tuua tegevuse taaskäivitamise kava üksikasjad, nimelt tehtavad tööd, kontsessioonide kestuse pikendamine, tööde jälgimise tagamiseks ette nähtud meetmed, ülemäärase hüvitamise puudumine, samuti kohustused, mille Prantsuse ametivõimud võtsid komisjoni ees menetluses, milles kõnealust meedet analüüsiti.

- 44 Vaidlustatud otsuse spetsiifilised ja konkreetsed tagajärjed hagejate ja nende liikmete suhtes konkretiseeruvad seega siseriiklikes aktides, millel on seetõttu otsuse rakendusmeetmete tunnused ELTL artikli 263 neljanda lõigu viimase lauseosa tähenduses (vt selle kohta kohtumäärus, 21.4.2016, Royal Scandinavian Casino Århus vs. komisjon, C-541/14 P, ei avaldata, EU:C:2016:302, punkt 47).
- 45 Kohtupraktikast tuleneb, et liikmesriigid peavad tagama füüsilise ja juriidilise isiku võimaluse vaidlustada liidu akti siseriiklikud rakendusmeetmed siseriiklikus kohtus. Nii on Euroopa Kohus meelde tuletanud, et liikmesriikidel tuleb kehtestada õiguskaitsevahendite ja menetluste süsteem, mis võimaldab tagada põhiõiguse tõhusale kohtulikule kaitsele (kohtuotsus, 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punkt 100, ja kohtumäärus, 21.4.2016, Royal Scandinavian Casino Århus vs. komisjon, C-541/14 P, ei avaldata, EU:C:2016:302, punkt 51).
- 46 ELL artikli 19 lõike 1 teise lõigu kohaselt näevad liikmesriigid ette tulemusliku õiguskaitse tagamiseks vajaliku kaebeõiguse liidu õigusega hõlmatud valdkondades (vt selle kohta kohtuotsus, 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punkt 101).
- 47 Lisaks tuleb vastavat valdkonda reguleerivate liidu õigusnormide puudumisel igal liikmesriigil kooskõlas liidu õigusest tulenevate nõuetega kindlaks määrata pädevad kohtud ja kehtestada menetlusnormid selliste õiguskaitsevahendite osas, mille eesmärk on tagada nende õiguste kaitse, mis tulenevad õigussubjektidele liidu õigusest (kohtuotsus, 3.10.2013, Inuit Tapiriit Kanatami jt vs. parlament ja nõukogu, C-583/11 P, EU:C:2013:625, punkt 102).
- 48 Sõltumata küsimusest, kas vaidlustatud otsus on halduse üldakt ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses, tuleb seega jõuda järeldusele, et käesolev hagiavaldus ei vasta rakendusmeetmete puudumisega seotud nõudele, mille täitmisest sõltub hagiavalduse vastuvõetavus selles sättes ette nähtud kolmanda eelduse alusel.
- 49 Järelikult tuleb kõiki eespool toodud kaalutlusi arvesse võttes käesolev hagiavaldus vastuvõetamatuse tõttu jätta tervikuna läbi vaatamata, ilma et oleks vaja võtta seisukohta komisjoni argumentide suhtes, et esindaja ei ole hagejatest sõltumatu kolmanda isikuna tegutsev advokaat.

Menetlusse astumise avaldus

- 50 Kodukorra artikli 142 lõike 2 alusel puudub vajadus läbi vaadata Prantsuse Vabariigi esitatud menetlusse astumise avaldus.

Kohtukulud

- 51 Kodukorra artikli 134 lõike 1 kohaselt on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 52 Kuna kohtuotsus tehti hagejate kahjuks, tuleb vastavalt komisjoni sellekohasele nõudele jätta hagejate kohtukulud nende endi kanda ning mõista neilt välja komisjoni kohtukulud.
- 53 Lisaks kannab Prantsuse Vabariik kodukorra artikli 144 lõike 10 alusel ise oma kulud, mis on seotud menetlusse astumise avaldusega.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (esimene koda)

määrab:

- 1. Jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.**
- 2. Puudub vajadus läbi vaadata Prantsuse Vabariigi esitatud menetlusse astumise avaldus.**
- 3. Jätta Automobile club des avocats' (ACDA), Organisation des transporteurs routiers européens'i (OTRE), Fédération française des motards en colère'i (FFMC), Fédération française de motocyclisme'i ja Union nationale des automobile clubs'i kohtukulud nende endi kanda ja mõista neilt välja Euroopa Komisjoni kohtukulud.**
- 4. Jätta Prantsuse Vabariigi kanda tema kulud, mis on seotud menetlusse astumise avaldusega.**

Luxembourg, 12. jaanuar 2017

Kohtusekretär
E. Coulon

President
I. Pelikánová